

22140041

CROATIAN A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
CROATE A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
CROATA A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Friday 9 May 2014 (morning)
Vendredi 9 mai 2014 (matin)
Viernes 9 de mayo de 2014 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Napišite književni komentar na **jedan** od navedenih tekstova:

1.

Iz jedne hladne zime pišem vam jer bih htio preskočiti vrijeme. Kako bih mogao živjeti barem bez nekakvog spoja? Nestali ste, a niste mi rekli tko sam i što sam, pa sada gledam u vaše velike stare fotografije na zidu.

5 Malo je to da bi me moglo smiriti. Moje bi misli htjele izići iz ovih hladnih kvadera koje ste nam ostavili, iz kuća, iz mirisa plijesni u konobi i tamjana u crkvi, ali kako da nađem neki put? Otišli ste, a niste mi nikakvu poruku ostavili. Niste ništa ni napisali. Možda ste negdje nešto sakrili, dok odrastem, ali tko da u to povjeruje? Našao sam samo račune i trgovačka pisma, i knjigu s ucrtanim vinogradima. Svaka je maslina pobrojana, ali poruke nema. Niste vjerojatno ni pomislili da će mi trebati, jer niste stigli misliti na vrijeme, pošto ste već smisao osigurali, 10 onaj nebeski, ali ja sam sada ostao bez njega i moram sve smisliti sam, od početka, a otkuda mi snage za to? Ulice su hladne, a brijegovi oko mjesta veliki i zastrašujući. Tamo sam ipak našao onu ploču s urezima, i znam da su u prostoru oko nas sile koje nas gledaju, a rekli su mi da je sve posuto tragovima, da su po brdima gomile kamenja, i grobovi, i porušena zdanja, da je to doduše ponor ali da se nešto može vidjeti preko njega. Možda ću i ja jednom nešto vidjeti od tih stvari, 15 ali ovaj svijet koji ste mi ostavili nije bio moj, i tu počinje tuga. Eto, to je prava riječ za te dane. Tužni su bili. Zato su po svoj prilici nestali, utonuli su u tamu, pa sada nemam ni njih da me vežu s vama, preci iz kuće djetinjstva, raskućene, zaboravljene, tuđe, a i počela je s užasom, sa smrću, crni lijes na bijelu odru, mrtvački glasi u dvorištu, u zavijanju vjetra, pa je trebalo živjeti s tom tajnom, i preživjeti.

20 Pa dobro, neka se umire vaše kosti: učinili ste što ste mogli. Sagradili ste kuće i proveli ste u njima hladne zime. Kupili ste vinograde. Za drugi neki oblik života niste znali, a ni mi nismo znali što ćemo s time početi. Sve tuđe, iz nekog drugog vremena, pa se zbog toga tuđinstvo uvuklo i u naša srca. More i plavetnilo, i obala što se proteže uz more, i otoci – to je bilo u svijesti, a iza toga koprena. Luke, svjetionici, brodovi – ali što se nastavljalo, što se moglo misliti 25 o životu? Orgulje, to je u vezi sa smrću, i koraci tamo, po uskoj ulici, i mrmorenje, i opet tihi koraci što se gube među kućama – to je ostalo od vas i od vašeg svijeta, a meni tuga i tuđinstvo. Zašto nema ni jedne lijepo slike u sjećanju, ili možda ljepote i sreće uopće nema u danima djetinjstva? Možda je najbolje preko toga staviti križeve i blagosloviti mrtve, i svakidašnje mrtvo vrijeme, da, podići križeve nad vremenom, velike kamene križeve.

30 Iza njih će biti vaš minuli svijet, bezglasan i bezimen. Bez patnje ćete počivati u njemu.

Grgo Gamulin, *Voštana krila* (1978)

2.

Prva noć u Dubrovniku

Hoda plamen tamnim ulicama grada,
ide stepenicama starih tvrđava,
kreće drhtav rubom bedema.

I skače s bedema na krovove,
5 od krova na krov kao vrag,
za tren se na sljemenu smiri i uspravi
i biva prijeteći nož.

No brzo se povlači
kroz prozore galerija
10 i šeta zamišljeno tamnim dvoranama,
polako i kao da traži
gdje bi se odmorio.

Šeta tamnim dvoranama,
i stalno nešto misli.
15 Valjda hoće da se smiri,
kao crven ratni lik,
na platnu čudnog slikara noći ...

... Što je ovo vatreno
pa se mojom glavom šeta
20 te me vodi i zanosi,
a spava narod moj svoj stari,
svoj novi san?

Hoda plamen tamnim ulicama grada
i osvaja i muči maštu svu dragu noć,
25 dugu, dugu i nemirnu,
čas toplu, čas hladnu,
dragu staru, strasnu noć.

Šime Vučetić, *Rude na ogledalu* (1959)